

Posudek na disertační práci Mgr. Jitky Jančúchové - Láskové:

Ekologie chování gekončíka nočního (*Eublepharis macularius*)

Předkládaná disertační práce je sestavena ze tří publikovaných článků, dvou manuskriptů a jedna publikovaná studie je umístěna do přílohy. U dvou publikovaných článků v renomovaných časopisech (Current Zoology, Plos One) je disertantka v autorském kolektivu na prvním místě. Jednotlivé studie jsou propojeny úvodním textem na 23 stránkách. Toto úvodní seznámení s problematikou a vlastní prací se opírá o 143 citací.

Tematicky je disertační spis zaměřen na problematiku hybridizace, jejíž podíl na speciálních procesech u ještěřů není doposud plně doceněn a dále na postnatální vývoj a proměnu antipredační strategie u gekončíka nočního. Text úvodní části je, až na drobné výjimky, velmi čtivý, srozumitelný a ukazuje na důkladnou znalost problematiky. Jednotlivé části na sebe logicky navazují a začleňují vlastní poznatky do kontextu současného badání v uvedené oblasti. S připojenými články je tak disertace velmi sebevědomým příspěvkem k odhalení zajímavých momentů z biologie a ekologie studovaných taxonů a je současně velmi cenným podkladem k obecným úvahám o vzniku a udržování biodiverzity a tedy o evoluci vůbec. Z tohoto pohledu je název disertační práce dosti skromný.

Konkrétně disertace přináší velmi inspirativní fylogenetickou distribuci hybridizace a partenogeneze v rámci skupiny Šupinatí. Partenogeneze (obligátní) bývá dávána s hybridizací do příčinné souvislosti. V této souvislosti pokládám první dotaz, jestli taková vazba existuje (obr. 3 str. 13 úvodního textu, tab. 2 publikace tomu příliš nenasvědčuje) a zda je možno odhadnout podmínky, za kterých dojde k partenogenezi.

Z velkých fylogenetických vzdáleností mezi úspěšně kříženými druhy vyplývá, že se při křížení setkávají pravděpodobně více podobné molekulární mašinerie, než by tomu napovídaly rodičovské DNA. To dělá z takto pojaté hybridizace velmi zajímavý test, jehož úspěšnost či neúspěšnost nabízí důležité informace o fylogenezi. V tomto směru mám další dotaz: Jestli byla někdy pro tento účel užita také umělá inseminace k překonání prezygotické reprodukční bariéry?

V pátém článku je studium obranné strategie založeno na konfrontaci zbarvení a chování. Změna chování a zbarvení během postnatálního vývoje je zcela běžná, v tomto případě obranná strategie mláděte gekončíka je ale dosti unikátní. Strnutí mláděte, které nemá vyzrálé rychlé pohyby, dostatečnou vytrvalost a hbitost, je spojeno s aposematickým zbarvením. V literatuře se můžeme často setkat s tím, že zbarvení bývá hodnoceno jaksí na první pohled a je škatulkováno např. na zbarvení kryptické nebo aposematické. Možná by zbarvení mělo být z dálky spíše kryptické a z blízka aposematické, aby nepřitahovalo zbytečně pozornost ze širšího okolí a při prolomení kryptise aby nakonec vedlo minimálně k zaváhání predátora. Tedy zbarvení by si zasloužilo také určitou metodickou pozornost (smyslově ekologickou) a mělo by být hodnoceno na přirozeném pozadí a z určitých vzdáleností a za světelných podmínek. Zde pokládám třetí otázku: Jak z tohoto pohledu vypadá úspěšnost uvedené strategie mláděte proti hadům a jak proti ptákům?

V práci jsem našel několik drobných formálních chyb a nepřesností, které uvádím zcela na okraj.

Str. 1 nahoře - „ Již od 90 let 21. století ...“ – správně 20. století

Str. 8 první odst. - „Dle Kratochvíl & Frynta (2006)...“ – správně začlenit do věty - dle Kratochvíla a Frynty

Str. 12 dole - není jasná věta: „Vysvětlením může být to, že v našich záznamech ...“

Výše uvedené dotazy a poznámky jsem zformuloval pouze k podnícení diskuse, neboť je třeba jednoznačně konstatovat, že kolegyně, Jitka Jančúchová, předkládá disertační práci, která zrcadlí velmi kvalitní badatelskou práci s pozoruhodnými výsledky, z nichž většina byla již publikována nebo zcela jistě publikována bude. Je proto možno konstatovat, že předkládaný spis splňuje požadavky kladené na disertační práci v oboru „Zoologie“ na PřF UK. Doporučuji proto tuto disertační práci k obhajobě.

V Č. Budějovicích 12. 9. 2017

Doc. RNDr. F. Sedláček, CSc, PřF JU v ČB